

Till: Svenska Unescorådet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Verksamhetsberättelse Biosfärprogrammet Sverige 2020

Biosfärprogrammet har som stora delar av samhället haft utmaningar med att bedriva verksamheten så som planerat på grund av pandemin, men trots det har verksamheten fortsatt att utvecklas. Programmet har tagit fram en ny strategi för sin verksamhet, vilket har stött programmets arbete för att förbättra relationen människan och hennes miljö i lokala sammanhang med stöd av ett globalt nätverk. Nedan finns ett axplock av de viktigaste händelserna under 2020. I Biosfärprogrammets verksamhetsplan för 2020 lyftes tre fokusområden fram. Den här verksamhetsberättelsen redogör för årets aktiviteter och insatser.

STÄRKA BIOSFÄROMRÅDENAS ROLL SOM MODELLOMRÅDEN

SLU har levererat en rapport om utvärdering av biosfärområdenas organisationsformer samt bildningsprocesserna för de två nya biosfärområdena. Rapporten finansierades av Naturvårdsverket och är publicerad i deras rapportserie: [Utveckling av modellområden för hållbar samhällsförändring - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/utveckling-av-modellomraden-for-hallbar-samhallsforandring). Rapporten översätts till engelska och 100 ex av den svenska versionen har tryckts för spridning i relevanta fora.

En nationell strategiworkshop om Biosfärområden som arenor för Agenda 2030 som skulle hållas i april flyttades fram och hölls digitalt i något anpassat format i november. Ca 60 personer deltog.

I syfte att stärka kopplingen mellan biosfärområden och forskning, avser Kommittén arrangera en forskarkonferens under 2021 eller 2022. Ett första idékläck-armöte har hållits. Fortsatt utveckling, planering samt fundraising sker under 2021.

Programkommittén ansvarar för biosfärområdenas kvalité inför nomineringar av nya områden och biosfärområdenas 10-årsutvärderingar. Under 2020 färdigställdes Vänerskärgrården med Kinnekulles 10-årsutvärdering och den lämnades efter Kommitténs godkännande till MAB-sekretariatet den 15 december. Kommittén har även följt utvecklingen av påbörjade 10-årsutvärderingar för Blekinge Arkipelag och Älvlandskapet Nedre Dalälven.

Naturvårdsverkets förstudie som syftar till att utforma projekt i samverkan med biosfärområden har flyttats fram och beräknas genomföras under 2021.

STÄRKA BIOSFÄRNÄTVERKET I SVERIGE

Biosfärprogrammets strategi innehåller insatser för att skapa breddat engagemang för biosfärprogrammet på central myndighetsnivå. Som ett led i detta har Naturvårdsverkets och Havs- och Vattenmyndighetens gemensamma riktlinjer för Biosfärprogrammet uppdaterats och förnyats. Riktlinjerna bidrar till ökad långsiktighet i myndigheternas stöd till biosfärområdena.

Vombsjösjön i Skåne skickade i juni en framställan om att bli kandidat område till programkommittén. Delar av kommittén deltog i ett studiebesök i Vombsjösjön anordnat av aktörerna bakom framställan. Vid sitt möte i november godkände programkommittén Vombsjösjöns framställan, och området är därmed kandidat till att bli Sveriges åttonde biosfärområde.

Örådet genomfördes i augusti på Laxön i Älvlandskapet Nedre Dalälven. Biosfärkoordinatörer från alla biosfärområden i Sverige deltog, liksom Svenska Unescorådet, Programkommitténs ordförande och två representanter från Naturvårdsverket.

På grund av rådande omständigheter med Covid-19 ställdes både mötet för erfarenhetsutbyte om biosfärambassadörer och studieresan till Appennino Tosco Emiliano in. Konferensen för biosfärkommuner har flyttats fram och planeras hållas under 2021.

STÄRKA BIOSFÄRPROGRAMMET SVERIGE INTERNATIONELLT

MAB-ICC 32nd session

Johanna MacTaggart var Sveriges representant på den 32:a sessionen av MAB-ICC. Mötet hölls för första gången digitalt och det var stor tekniska utmaningar. Instruktioner förbereddes och rapport från mötet avlämnades. Sveriges bidrag till Lima Action Plan har rapporterats till MAB-sekretariatet i Paris och den globala styrelsen för Biosfärprogrammet, MAB-ICC.

Johanna MacTaggart har varit den globala styrelsens rapporteur och har medverkat i två arbetsgrupper: *Process of Excellence*, som tar fram en kvalitetssäkringsprocess för biosfärområdena mellan deras 10-årsutvärderingar, samt i arbetsgruppen som utvecklar halvtidsutvärderingen av Lima Action Plan.

Det planerade NordMAB-mötet i Estland ställdes in.

KOMMUNIKATIONSINSATSER

Hemsidan har uppdaterats med aktuella nyheter om Sveriges biosfärområden. Nyheter och aktiviteter i biosfärområdena kommuniceras via Facebook. I samband med biosfärdagen 2 juni genomfördes arrangemang i flera biosfärområden. Däremot arrangerades inget nationellt event i år. Dialog på nationell nivå om brunvit skyltning av biosfärområden pågår.

Under året publicerade Svenska Uneskorådet artiklar om biosfärområden och det arrangerades ett särskilt zoommöte om kommunikation för biosfärkoordinatorer, kommunikatörer och Svenska Uneskorådet. Mötets syfte var att utveckla kommunikation kring biosfärområden och öka förståelsen för hur Svenska Uneskorådet kan hjälpa till. Dessutom efterlyste Svenska Uneskorådet något eller några initiativ i biosfärområden med koppling till Agenda 2030 som eventuellt kan synliggöras på World Expo 2020. Ett förslag presenterades för ansvarigt departement men sedan avstannade initiativet i avvaktan på pandemins utveckling.

Dialog har påbörjats om hur Biosfärprogrammets 50-årsjubileum kan synliggöras under 2021. Svenska Uneskorådet fördelade extra medel till Biosfärprogrammet för kommunikationsarbete inför 50-årsjubileet. Under 2020 påbörjades arbetet med framtagande av kommunikationsplan för jubileumsåret och samtal om att arrangera en forskarkonferens inleddes.

Wiki Loves Earth arrangerar årligen en global fototävling. Årets svenska deltävling inkluderade för första gången de sju biosfärområdena i Sverige. Totalt 1900 bidrag skickades in av 250 deltagare. Årets vinnarbild föreställde Röttlefallet utanför Gränna i Östra Vätterbranterna. Svenska Uneskorådet gav dessutom ett specialpris för bästa biosfärområdesbild en bild från Torsebro i Kristianstads Vattenrike.

PÅGÅENDE PROJEKT

Biosphere for Baltic

Ett internationellt projekt som samlar nio biosfärområden kring Östersjön med syftet att synliggöra biosfärområdenas roll att bidra till Agenda 2030. Dessutom ska projektet kommunicera goda exempel som bidrar till de Globala Målen och som genererats genom biosfärområdenas tvärsektoriella tillvägagångssätt. Vårens planerade internationella utbyte på Rügen ställdes in. Projektet förlängdes till årsskiftet och under hösten hölls en inspirationsföreläsning on-line med Marcus Eld, Wild Sweden, följt av en digital workshop om kommunikation och storytelling. Projektet finansieras av Svenska Institutet och avslutas i december 2020.

Biosphere Forests for the Future

I början av året färdigställdes en projektansökan till Horizon 2020-programmet. Specifikt call: *Program 2018-2020 on Climate action, environment, resource efficiency and raw materials. Call: Building a low-carbon, climate resilient future: Climate action in support of the Paris agreement: LC-CLA-12-2020: Advancing climate services.*

Ansökan fick höga poäng men gick tyvärr inte vidare till nästa skede. Det är fortsatt stort intresse hos alla medverkande och den gemensamma ambitionen fortsätter med nya programutlysningar i sikte. Bland annat undersöks möjligheten

att inkludera 2-3 biosfärområden som fallstudier i en annan större projektansökan om "Restoration for Climate Change". Projektutveckling av SUPERB leds av European Forest Institute (EFI), Skogsstyrelsen medverkar.

Pilotstudie om biosfärområden i Barentsregionen

Förstudien syftar till att kartlägga möjligheter till ökat samarbete mellan biosfärområden genom att använda Barentssamarbetet som en plattform. Huvudsakligt fokus är att hitta samarbetsmöjligheter inom Barents Forest Sector Network (BFSN). Förstudien finansieras till största delen av Skogsstyrelsen inom ramen för Skogsprogrammet och pågår från oktober 2020 till januari 2021.

From Traditional Resource use of Modern Industrial Production: Adaptive Co-management on the West Coast of Norway; TRADMOD

Projektet belyser hur ekosystem och ekosystemtjänster kan stärkas i ett område som utsätts för hastig förändring, om betande djur kan bidra till att bevara och utveckla ekosystem och ekosystemtjänster, samt möjligheter med gröna utvecklingsstrategier utifrån ett regionalt perspektiv. Projektet finansieras av Norges Forskningsråd (NFR) och pågår till augusti 2022.

Forskningsprojekt angående möjligheten att minska hotet mot den inhemska florán i ett föränderligt klimat genom ändamålsenlig kommunikation

Initiativet för detta 4-åriga doktorandprojekt kommer från institutionen för Landskapsplanering, planering och förvaltning vid SLU-Alnarp. Projektet engagerar några av de svenska biosfärområdena för att ta fram och tillämpa ny kunskap om hur man bäst utformar kommunikation kring invasionsskuld i ett föränderligt klimat och hur man som trädgårdsägare kan bidra till att minska den. Projektet finansieras av Formas och pågår till oktober 2021.

ORGANISATION

Programkommittén har haft fyra sammanträden under året, varav ett på Naturvårdsverket, ett i Lund och två digitala. Biosfärrådet har regelbundna zoommöten som hållits åtta gånger under året.

Programkommittén:

Marcus Carlsson Reich, ordförande, Naturvårdsverket
Johanna MacTaggart, Biosfärrådet Nationell MAB-koordinator
Olof Olsson, Stockholm Resilience Centre
Peter Blombäck/Dan Rydberg (alternerar) Skogsstyrelsen

Biosfärrådet:

Johanna MacTaggart, ordförande, nationell koordinator
Carina Wettemark, koordinator Kristianstads Vattenrike
Maria Gustavsson, koordinator Vänerskärsgården med Kinnekulle
Magnus Pamp, projektledare Älvlandskapet Nedre Dalälven

Mattias Holmqvist, koordinator Blekinge Arkipelag
Susanne Mattsson, biträdande koordinator Blekinge Arkipelag
Charlotte Burman, koordinator Östra Vätterbranterna
Elin Bergarp, koordinator Vindelälven-Juhttátdahkka
Daniela Nedelcheva, projektledare Vindelälven-Juhttátdahkka
Hanna Alfredsson, koordinator Voxnadalen
Sara Ericsson, koordinator Vombsjösänkan
Per Blomberg, koordinator Vombsjösänkan

EKONOMI

Budget för 2020		UTFALL
Nationella möten	45 000	17 791
Reskostnader och möten	20 000	8 709
Kommunikation och hemsida	10 000	40 627
TOTAL SUMMA	75 000	67 127
Ingående balans	-5 770,06	5 770
TOTAL SUMMA (med ingående balans)		72 897
Kvarvarande medel som löper över till 2021		2 103